

ՌԻԱՍԱՍՏԱՆԻ ԱԻՆ

Ռուսաստանի Դաշնության քաղաքացիական
պաշտպանության, արտակարգ իրավիճակների և բնական
աղետների հետևանքների վերացման նախարարություն

ՏՈՒԺԱԾՆԵՐԻՆ ԱՌԱՋԻՆ ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ ՑՈՒՑԱԲԵՐԵԼՈՒ

ՀՈՒՇԱԹԵՐԹԻԿ

Հուշագրում շարադրված են դժբախտ պատահարների, վնասվածքների
թունավորումների և այլ իրավիճակներում հայտնված, ինչպես նաև
հիվանդությունների, կյանքին և առողջությանը սպառնացող, հայրենական և
արտասահմանյան փորձի հիման վրա հիմնված առաջին օգնություն ցուցաբերելու
ժամանակակից առաջարկություններ: Ձեռնարկը նախատեսված է ուսումնասիրելու
և կրկնելու առաջին օգնության տեսական հիմունքները և պարունակում է անհրաժեշտ
տեղեկատվություն թե ինչպես վարվել դժբախտ պատահարների դեպքում:

© ԴՊԲՀ ՇՀՕԿ 2024

ՏՈՒԺԱԾՆԵՐԻՆ
ԱՌԱՋԻՆ ՕԳՆՈՒԹՅԱՆ
ՑՈՒՑԱԲԵՐԵԼՈՒ

ՀՈՒՇԱԹԵՐԹԻԿ

Մոսկվա, 2024

Առաջին օգնության ցուցաբերումը կարևոր գործոն է տուժածների կյանքը և առողջությունը փրկելու համար, քանի որ այն թույլ է տալիս վերացնել կյանքի համար վտանգ սպառնացող հանգամանքները: Առաջին օգնություն կարող են ցուցաբերել դեպքի ականատեսներն ու փրկարարական ծառայությունների աշխատակիցները, դրա համար նրանք պետք է վերապատրաստված և հագեցված լինեն առաջին օգնության համար պահանջվող միջոցներով: Ահա թե ինչու ժամանակակից ուսումնական հրատարակությունները որոնք համապատասխանում են գործող օրենսդրությանը և առաջին օգնություն ցուցաբերելու ժամանակակից կանոններին մեծ հետաքրքրություն են ներկայացնում:

Հուշաթերթիկը մշակվել է Ռուսաստանի Դաշնության Առողջապահության նախարարության կողմից հաստատված Առաջին բուժօգնության տրամադրման կարգի համաձայն:

Ձեռնարկը լավ պատկերված է և հստակ ցույց է տալիս տարբեր պայմանների և վնասվածքների դեպքում առաջին օգնության տեխնիկան:

Ռուսաստանի առողջապահության նախարարության «Առողջապահության կազմակերպման և տեղեկատվականացման կենտրոնական հետազոտական ինստիտուտ» դաշնային պետական համալսարանի մեթոդական հավատարմագրման և սիմուլյացիոն ԴՊԲՀ կենտրոնի ղեկավար, «Առաջին օգնության ռուսական միություն» համառուսաստանյան հասարակական կազմակերպության նախագահ, Բժշկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Դեժուրնի Լեոնիդ Բգորևիչ:

ԱՌԱՋԻՆ ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ- հրատապ պարզ միջոցների շարք է մարդու կյանքը փրկելու համար: Դրա նպատակն է վերացնել կյանքի համար վտանգ ներկայացնող երևույթները, ինչպես նաև կանխել հետագա վնասներն ու հնարավոր բարդությունները:

Ռուսաստանի Դաշնության առողջապահության նախարարության 2024 թվականի մայիսի 3-ի թիվ 220 ն «Առաջին օգնության Կարգը հաստատելու մասին» հրամանի համաձայն (գրանցված է Ռուսաստանի Դաշնության Արդարադատության նախարարությունում, գրանցման թիվ 78363 թվագրված 31.05.2024 թ.) կան 9 անհետաձգելի իրավիճակներ և 9 միջոցառումներ, որը կարող է յուրացնել յուրաքանչյուր ոք:

ԻՐԱՎԻՃԱԿՆԵՐԻ ՑԱՆԿ, ՈՐՈՆՑ ԴԵՊՐՈՒՄ ՑՈՒՑԱԲԵՐՎՈՒՄ Է ԱՌԱՋԻՆ ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ.

1. Գիտակցության կորուստ
2. Շնչառության և (կամ) արյան շրջանառության կանգ
3. Օտար մարմնի կողմից շնչուղիների անցանելիության խախտում և կյանքին ու առողջությանը սպառնացող շնչառական այլ խանգարումներ:
4. Արտաքին արյունահոսություն
5. Վնասվածքներ, վերքեր և վնասներ, որոնք առաջացել են մեխանիկական, քիմիական, էլեկտրական, ջերմային ճառագայթային ազդեցության խոցման գործոններից:
6. Թունավորում
7. Թունավոր կենդանիների խայթոցներ
8. Կոնվուլսիվ վիճակներ, որոնք ուղեկցվում են գիտակցության կորստով.
9. Մթերսի ժամանակ սուր հոգեբանական ռեակցիաներ .

ԱՌԱՋԻՆ ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ ՑՈՒՑԱԲԵՐԵԼՈՒ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ՑԱՆԿ.

1. Իրավիճակի գնահատում և առաջին բուժօգնության համար անվտանգ պայմանների ապահովում:
2. Տուժածի(տուժածների) ընդհանուր զննության անցկացում` շարունակվող արտաքին արյունահոսությունը բացահայտելու համար: Անհրաժեշտության դեպքում մեկ կամ մի քանի եղանակներով միջոցների ձեռնարկում արյունահոսությունը ժամանակավորապես դադարեցնելու համար:
3. Տուժողի մոտ կյանքի նշանների առկայության որոշում:
4. Միրտ-թոքային վերակենդանացման իրականացում և շնչուղիների անցանելիության ապահովում:
5. Տուժածի մանրամասն զննման և տուժածին հարցում (գիտակցության առկայության դեպքում)` տրավմաների առկայության, ասվածքների, թունավորու երի, խայթոցների կամ կծելու, խանիկական, քի ական, էլեկտրական, ջերմային ախտահարող գործոնների, ճառագայթման ազդեցության հետևանքով առաջացած վնասվածքների և կյանքին ու առողջությանը սպառնացող այլ վիճակների հայտնաբերման նպատակով:
6. Առաջին բուժօգնության ցուցաբերում կախված տրավմաների, վիրավորու երի, թունավորու , թունավոր կենդանիների խայթոցի կամ կծելու , խանիկական, քի ական, էլեկտրական, ջերմային ասակար գործոնների հետևանքով առաջացած խոցող ֆակտորներից, ճառագայթման ազդեցությունից և այլ վիճակների բնույթից, որոնք կյանքի և առողջության համար վտանգ են առաջացնում:Է
7. Տուժածին օգնություն ցուցաբերելը բժշկի կողմից նախկինում նշանակված բժշկական նշանակության դեղերը խմելու հարցում:
8. Տուժողի մարմնի օպտիմալ դիրքի ապահովում և պահպանում:
9. Շտապբուժօգնություն կանչելը (եթե կանչն ավելի վաղ չի եղել), վիճակի վերահսկում, հոգեբանական աջակցություն, տեղափոխում, փոխադրում, հանձնում շտապբուժօգնության աշխատակիցներին, բժշկական կազմակերպությանը, հատուկ ծառայություններին, որոնք պարտավոր են ցուցաբերել առաջին օգնություն:

Համաձայն ՌԴ ՖՕ «Քաղաքացիների առողջության պաշտպանության հիմունքների» 31 հոդվածի տրված 21.11.2011 թ , № 323, Ռուսաստանում յուրաքանչյուր մարդ իրավունք ունի արտակարգ իրավիճակների դեպքում առաջին օգնություն ցուցաբերել, եթե նա ունի հատուկ ուսուցում և (կամ) հմտություններ: Բացի այդ, Ռուսաստանի Դաշնության Քրեական, Վարչական և Քաղաքացիական օրենսգրքերի "Ծայրահեղ անհրաժեշտություն" հոդվածը պաշտպանում է առաջին օգնություն ցուցաբերող անձին, նույնիսկ եթե ժամը մահացել է կամ Առաջին օգնություն ցուցաբերելիս անզգուշորեն ասել է:Դաշնության Քրեական, Վարչական և Քաղաքացիական օրենսգրքերի "Ծայրահեղ անհրաժեշտություն" հոդվածը պաշտպանում է առաջին օգնություն ցուցաբերող անձին, նույնիսկ եթե տուժածը մահացել է կամ առաջին օգնություն ցուցաբերելիս անզգուշորեն վնասել է:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

	միջոցառումներ	11
	ընդհանուր հերթականություն	12
1.	Իրադրության գնահատում և սպառնալիք գործոնների վերացում: Տուժածի տեղափոխում:	14
1.1.	Տուժածին ավտոմեքենայից կամ դժվարամատչելի տեղից դուրս բերում:	15
1.2.	Տուժածի տեղափոխման ընդհանուր կանոններ:	16
2.	Տուժածի ընդհանուր զննության անցկացում և արտաքին արյունահոսության դեպքում առաջին օգնության ցուցաբերում	19
3.	Գիտակցության և շնչառության ստուգելու ձևերը:	24
4.	Սիրտ-թոքային վերականգման իրականացում:	25
4.1.	Կրծքավանդակի սեղմումներ կատարելու կանոններ:	25
4.2.	Արհեստական շնչառություն կատարելու կանոններ:	27

4.3. Ավտոմատ	27
4.4. Օտար մարմնի կողմից շնչուղիների ամբողջական խցանման դեպքում առաջին օգնության ցուցաբերում:	29
5. Տուժածի մանրամասն զննում և հարցում:	31
6. Առաջին օգնություն վնասվածքների, ճառագայթման ազդեցության, բարձր ջերմաստիճանի, քիմիական նյութերի, թունավոր կենդանիների խայթոցների կամ կծելու դեպքում:	32
6.1. Առաջին օգնություն տրավմաների դեպքում:	32
6.1.1. Բացառապես օգնություն տրվում է միայն հետևյալ դեպքերում	32
6. 1.2. Առաջին օգնություն աչքի և կոպերի տրավմայի դեպքում:	33
6.1.3. Բացառապես օգնություն տրվում է միայն հետևյալ դեպքերում	34
6.1.4. Բացառապես օգնություն տրվում է միայն հետևյալ դեպքերում	35
6.1.5. Բացառապես օգնություն տրվում է միայն հետևյալ դեպքերում	35
6.1.6. Բացառապես օգնություն տրվում է միայն հետևյալ դեպքերում	37
6.1.7. Բացառապես օգնություն տրվում է միայն հետևյալ դեպքերում	38

6.2. Դրամական փոխանցումների միջոցով փողերի փոխանցումներ	41
6.2.1. Դրամական փոխանցումների միջոցով փողերի փոխանցումների միջոցով փողերի փոխանցումներ	42
6.2.2. Դրամական փոխանցումների միջոցով փողերի փոխանցումների միջոցով փողերի փոխանցումներ	43
6.2.3. Դրամական փոխանցումների միջոցով փողերի փոխանցումների միջոցով փողերի փոխանցումներ	44
6.3. Դրամական փոխանցումների միջոցով փողերի փոխանցումների միջոցով փողերի փոխանցումներ	46
6.4. Դրամական փոխանցումների միջոցով փողերի փոխանցումների միջոցով փողերի փոխանցումներ (Դրամական փոխանցումների միջոցով փողերի փոխանցումներ)	48
6.5. Դրամական փոխանցումների միջոցով փողերի փոխանցումների միջոցով փողերի փոխանցումներ	49
6.6. Դրամական փոխանցումների միջոցով փողերի փոխանցումների միջոցով փողերի փոխանցումներ	49
6.7. Դրամական փոխանցումների միջոցով փողերի փոխանցումների միջոցով փողերի փոխանցումներ	51
6.8. Դրամական փոխանցումների միջոցով փողերի փոխանցումների միջոցով փողերի փոխանցումներ միջոցով փողերի փոխանցումներ կծեկու փողերի փոխանցումներ	51
6.8.1. Դրամական փոխանցումների միջոցով փողերի փոխանցումների միջոցով փողերի փոխանցումներ	52
6.8.2. Դրամական փոխանցումների միջոցով փողերի փոխանցումների միջոցով փողերի փոխանցումներ	52

6.9. နံပါတ်များကို အသုံးပြု၍ အောက်ဖော်ပြပါ အချက်များကို စစ်ဆေးပါ။	53
6.10. နံပါတ်များကို အသုံးပြု၍ အောက်ဖော်ပြပါ အချက်များကို စစ်ဆေးပါ။	54
7. အောက်ဖော်ပြပါ အချက်များကို အသုံးပြု၍ အောက်ဖော်ပြပါ အချက်များကို စစ်ဆေးပါ။	55
8. အောက်ဖော်ပြပါ အချက်များကို အသုံးပြု၍ အောက်ဖော်ပြပါ အချက်များကို စစ်ဆေးပါ။	56
9. အောက်ဖော်ပြပါ အချက်များကို အသုံးပြု၍ အောက်ဖော်ပြပါ အချက်များကို စစ်ဆေးပါ။	57

ԱՌԱՋԻՆ ՕԳՆՈՒԹՅԱՆ ՅՈՒՑԱԲԵՐՄԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ՑԱՆԿ.

1. Իրավիճակի գնահատման իրականացում և առաջին բուժօգնության համար անվտանգ պայմանների ապահովում

2. Տուժածի (տուժածների) ընդհանուր ստուգման անցկացում ' շարունակվող արտաքին արյունահոսությունը հայտնաբերելու համար:
Անհրաժեշտության դեպքում արյունահոսության ժամանակավոր դադարեցման միջոցառումների իրականացում մեկ կամ մի քանի եղանակներով:

3.Տուժածի մոտ կյանքի նշանների առկայության
ստուգում:

Գիտակցություն կա:

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ :

5. Տուժածի մանրամասն զննման և տուժածի հարցման անցկացում (գիտակցության առկայության դեպքում)՝ տրավմաների առկայության, վնասվածքների, թունավորումների, խայթոցների կամ կծելու, մեխանիկական, քիմիական, էլեկտրական, ջերմային ախտահարող գործոնների, ճառագայթման ազդեցության հետևանքով առաջացած վնասվածքների և կյանքին ու առողջությանը սպառնացող այլ վիճակների հայտնաբերման նպատակով:

4. Սիրտ-թոքային վերակենդանացման իրականացում և շնչուղիների անցանելիության ապահովում:

6. Օ Առաջին բուժօգնության ցուցաբերում՝ կախված տրավմաների, վիրավորումների, թունավորումից, թունավոր կենդանիների խայթոցի կամ կծելու , մեխանիկական, քիմիական, էլեկտրական, ջերմային վնասակար գործոնների հետևանքով առաջացած խոցող ֆակտորներից, ճառագայթման ազդեցությունից և այլ վիճակների բնույթից, որոնք կյանքի և առողջության համար վտանգ են առաջացնում:

7. օգնություն ցուցաբերելը բժշկի կող ց նախկինում նշանակված բժշկական նշանակության դեղերը խ լու հարցում:

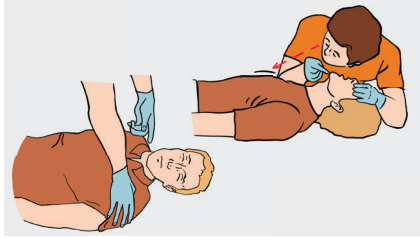
8. Տուժողի մարմնի օպտիմալ դիրքի ապահովում և պահպանում: .

9. Շտապբուժօգնություն կանչելը (եթե կանչն ավելի վաղ չի եղել), վիճակի վերահսկում, հոգեբանական աջակցություն, տեղափոխում, փոխադրում, հանձնում շտապբուժօգնության արտագնա բրիգադին, բժշկական կազմակերպությանը, հատուկ ծառայություններին, որոնք պարտավոր են ցուցաբերել առաջին օգնություն:

Դեպքի վայրում տուժածների առկայության դեպքում գործողությունների ընդհանուր հերթականություն

1. Համոզվեք, որ ձեզ և տուժածին վտանգ չի սպառնում: Օգտագործեք բժշկական ձեռնոցներ և դիմակներ: Գնահատեք տուժածների թիվը և հնարավորության դեպքում տեղեկացրեք նրանց առաջին օգնություն ցուցաբերելու պատրաստակամության մասին: Ապահովեք շնչուղիների անցանելիությունը, երբ դրանք արգելափակվում են օտար մարմնի կողմից:

2. Կատարեք տուժածի ընդհանուր զննում: Եթե կա արտաքին արյունահոսություն, ապա կանգնեցրեք այն (տես էջ 18)

3. Որոշեք, թե արդյոք տուժածը ունի գիտակցություն (տես էջ 23) և շնչում է: Եթե ունի գիտակցություն, անցեք № 5 կետին և դրանից հետո:

4.1. Գիտակցության, շնչառության և արյան շրջանառության բացակայության դեպքում (ինքներդ կամ այլոց դիմելով) կանչեք շտապբուժօգնություն 103 հեռախոսահամարով:

30 2

Սկսեք կատարել սիրտ-թոքային վերականգնում, մերթ ընդ մերթ փոխարինելով հերթականությունը կրծքավանդակի սեղմում և արհեստական շնչառություն (տես էջ 224) համապատասխանաբար շնչառության համար 2 և 30 սեղմում հարարերակցությամբ:

Առկայության դեպքում կիրառեք ավտոմատ արտաքին դեֆիբրիլատոր (Էլեկտրաշոկ) էջ 26)

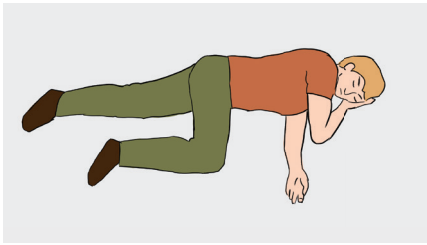
4.2 Գիտակցության բացակայության դեպքում, եթե տուժողը կենդանության նշաններ է ցույց տալիս (կամ եթե նա ունեցել է այդ նշանները), պահպանեք վերին շնչուղիների անցանելիությունը (կողային կայուն դիրք) կամ թեքեք և պահեք տուժածի գլուխը կզակը բարձր (իսկ եթե դա անհնար է, ապահովել կայուն կողային դիրք):

5. Կատարեք տուժածի մանրամասն զննում՝ հայտնաբերելու համար վնասվածքների նշաններ, վերքեր, թունավորումներ, թունավոր կենդանիների խայթոցների կամ կծելու նշաններ, վնասվածքներ, որոնք առաջացել են մեխանիկական, քիմիական, էլեկտրական, ջերմային գործոններից, ճառագայթահարման ենթարկվելուց և նրա կյանքին և առողջությանը սպառնացող այլ վիճակներ: Տուժածին ցուցաբերեք օգնություն բժշկի կողմից նախկինում նշանակված բժշկական նշանակության դեղերը խմելու հարցում:

6. Ցույց տվեք առաջին օգնություն՝ հայտնաբերված նշաններին համապատասխան.

7. Տուժածին ցուցաբերեք օգնություն բժշկի կողմից նախկինում նշանակված բժշկական նշանակության դեղերը խմելու հարցում:

8. Տուժածին տվեք մարմնի օպտիմալ դիրք՝ պայմանավորված նրա վիճակով և վնասվածքների բնույթով (տես էջ 54):

9. Չանգահարեք շտապ բժշկական օգնություն (եթե արդեն չեն կանչել): Նախքան շտապ բժշկական օգնության կամ այլ ծառայությունների ժամանումը, վերահսկեք տուժածի վիճակը, ցուցաբերեք նրան հոգեբանական աջակցություն: Շտապօգնության բրիգադի ժամանելուն պես տուժողին հանձնեք նրանց, պատասխանեք հարցերին և հնարավոր աջակցություն ցուցաբերեք:

1. Իրավիճակի գնահատում և սպառնացող գործոնների վերացում: Տուժողի տեղափոխում:

Նայեք շուրջը, գնահատեք ձեր և տուժողի անվտանգության մակարդակը: Անհրաժեշտության դեպքում տուժածին տեղափոխեք անվտանգ վայր: Դա անելու համար օգտագործեք տուժածին տեղափոխելու մեթոդներից որևէ մեկը:

1.1 Տուժողին ավտոմեքենայից կամ դժվարամատչելի վայրից դուրս բերելը:

Առաջին հերթին համոզվեք ձեր անվտանգության մեջ!

Երբ պետք է տուժածին դուրս բերել ավտո մեքենայից կամ այլ - դժվարամատչելի վայրից:

- նրա կյանքին և առողջությանը սպառնացող վտանգի առկայության դեպքում:
- Առաջին օգնություն ցուցաբերելու անհնարինության դեպքում այն պայմաններում, որում գտնվում է տուժողը:

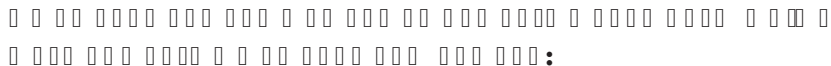
Դուրս բերել առանց պարանոցը ձեռքով ֆիքսելու՝

- անհրաժեշտ է թեթևակի շրջել տուժածին մեջքով դեպի ձեզ՝ բռնելով նրա գոտկատեղը կամ տաբատի գոտին;
- մտցնել ձեռքերը թևատակերի տակ, բռնել տուժածի մի ձեռքի նախաբազուկը;
- դուրս բերել տուժածին.

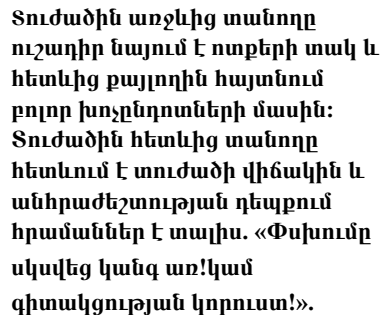
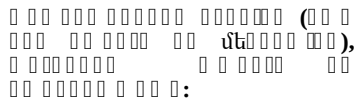
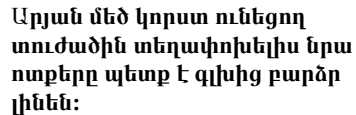

Դուրս բերում պարանոցը ֆիքսելով.

- կատարել վերը նկարագրված քայլերը;
- Ընդ որում մի ձեռքով, որը մոտիկ է տուժածի ծավված արմունկին, ֆիքսեք նրա կզակը և սեղմեք տուժածի գլուխը ձեր կրծքին.
- Դուրս բերեք տուժողին
- Տուժողին դուրս բերելուց հետո տեղափոխեք անվտանգ վայր:

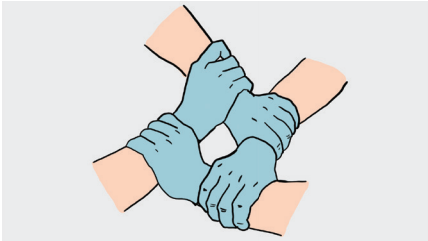
၀၀၀၀၀၀၀၀၀၀၀၀
၀၀၀၀၀၀၀၀၀၀၀၀ (သံဃာ့ဝါဒီများ)
၀၀၀၀၀၀၀၀၀၀၀၀)
၀၀၀၀၀၀၀၀၀၀၀၀၀၀၀၀၀၀၀၀၀၀၀၀၀၀
၀၀၀၀၀၀၀၀၀၀၀၀၀၀

ՏՈՒԺԱԾՆԵՐԻՆ ՏԵՂԱՓՈԽԵԼԻՍ ԶԻ ԹՈՒՅԼԱՏՐՎՈՒՄ "ՀԱՄԸՆԹԱՅ" ՔԱՅԼ!

Տուժողին միայնակ մեջքով տանելը. Կարող է օգտագործվել տուժածների համար, որոնք ունեն ոչ մեծ քաշ տեղափոխելու համար: Այս կերպ կրելիս պետք է բռնել տուժածի ձեռքը: Այս մեթոդը չի կիրառվում կրծքավանդակի, որովայնի և ողնաշարի վնասվածքներով տուժողներին տեղափոխելիս:

Պ՝ Տուժածին երկուսով տեղափոխելը չորս ձեռքով կողպեքի ձևով : Ձեռքերը վերցվում են այնպես, որ բռնեն մուսի ձեռքի դաստակը և օգնականի ձեռքը: Դաստակների ամրակցումը պետք է բավականաչափ ամուր լինի տուժողին պահելու համար:

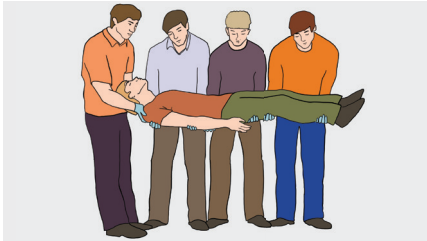
Է՝ «Կողպեք» ձևավորվելուց հետո տուժողը նստում է դրա վրա, որից հետո նրան բարձրացնում և տանում են: Տուժողը կարող է բռնել իրեն կրող մարդկանց ուսերից:

թ. Տուժածին երկուսով տեղափոխելը երեք ձեռքի կողպեքի վրա՝ մեջքը պահելու աջակցության համար: Այս մեթոդն օգտագործելիս առաջին օգնության մասնակիցներից մեկը ձեռքը չի միացնում կողպեքին, այլ այն դնում է մյուսի ուսին : Այս ձեռքի վրա տուժածը կարող է հենվել տեղափոխվելիս : Այս եղանակով իրականացվում է տուժածների տեղափոխում, ովքեր ունեն գիտակցության կորստի վտանգ և կամ որ չեն կարող իրենց պահել չորս ձեռքանոց կողպեքում:

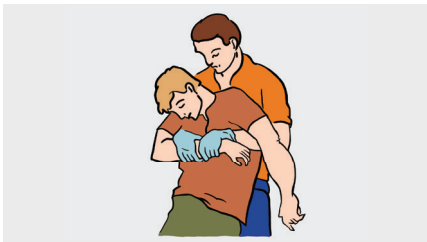

Ժ. Տուժածին տեղափոխելը երկուսով ձեռքերից ու ոտքերից բռնած: Այս եղանակով տեղափոխելիս առաջին օգնության մասնակիցներից մեկը տուժածին բռնում է նախաբազուկից՝ ձեռքերը մտցնելով թելատակերը, իսկ մյուսը՝ ծնկներից:

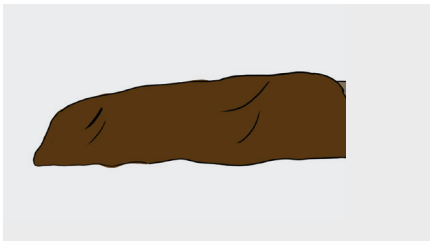

Ի. Տուժածին տեղափոխում ողնաշարի վնասվածքի կասկածով: Ողնաշարի կասկածելի վնասվածքով տուժածին տեղափոխելու համար անհրաժեշտ է մի քանի մարդ, ովքեր առաջին օգնության մասնակիցներից մեկի ղեկավարությամբ բարձրացնում և տեղափոխում են տուժածին: Տեղափոխելու ընթացքում առաջին օգնության մասնակիցներից մեկը նախաբազուկներով պետք է ֆիքսի տուժածի գլուխն ու պարանոցը: Ողնաշարի կասկածելի վնասվածքով տուժածի համար ավելի հարմար և անվտանգ է նրան տեղափոխել կոշտ, հարթ մակերեսի վրա (օրինակ՝ վահանակի վրա):

2. Տուժածի ընդհանուր զննման անցկացում և առաջին բուժօգնության ցուցաբերում արտաքին արյունահոսության դեպքում:

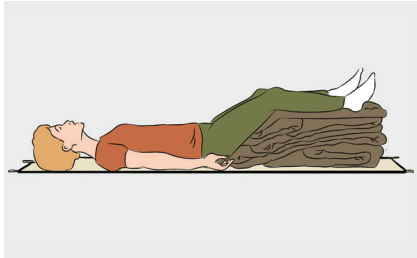

Համոզվեք, որ ոչ ձեռք, ոչ էլ տուժածին վտանգ չի սպառնում: Տուժածի մարմնից հոսող կենսաբանական հեղուկներից պաշտպանվելու համար օգտագործեք բժշկական ձեռնոցներ: Տեղափոխեք տուժածին (անհրաժեշտության դեպքում):

Լարանը չի դրվում հողերի, ուսի միջին երրորդ մասի և ազդրի ստորին երրորդ մասի վրա:

Ուղիղացրեք վերքի վրա: Թուլացրեք լարանը 15 րոպեով: Հնարավորության դեպքում մերսեր վերջույթները: Դրեք լարանը նախորդ տեղից մի փոքր վերև:

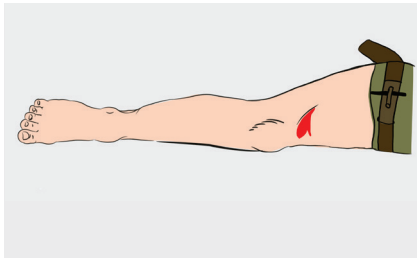

1. Ուղիղակի ճնշում գործադրեք վերքի վրա:
2. Թուլացրեք լարանը 15 րոպեով:
3. Հնարավորության դեպքում մերսեր վերջույթները:
4. Դրեք լարանը նախորդ տեղից մի փոքր վերև:

Եթե արյունահոսությունը վերսկսվել է և վերքի վրա ուղիղ ճնշումը չի օգնում, ԱՆՄԻՋԱՊԵՍ ձգեք լարանը:

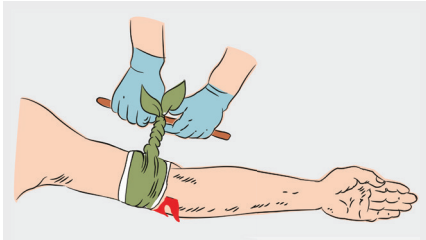
Եթե արյան զգալի կորուստ կա, տուժածին պառկեցրեք և բարձրացրեք ոտքերը:

Տուրնիկետի տեղադրում (գոտի, ոլորելու լծակով հանդերձ):

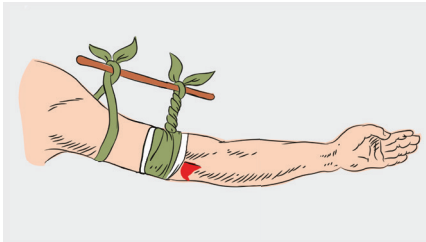

Անկացրեք ժապավենը ճարմանդով և ամրացրեք ժապավենը՝ փաթաթելով վերջույթի շուրջը: Ամրացրեք կաշանը:
Պտտեք լարանի լծակը, մինչև արյունահոսություն ամբողջությամբ դադարումը:
Անցկացրեք լծակը ամրացնող անցքի մեջ (կամ այլ կերպ, ըստ արտադրողի ցուցումների):

Եթե չկա գործարանային լարան, օգտագործեք պտտովի լարան

Դրեք լարան ձեռքի տակ եղած իրերից (գործվածք, շարֆ) վերջույթների շուրջ, վերքից վերև, հագուստի վրայից, կամ մաշկի վրա դնելով ինչ որ կտոր: Ծայրերը հանգույցով կապեք՝ օղակ կազմելու համար:

Տեղադրեք փայտը (կամ նմանատիպ այլ առարկա) օղակի մեջ, որպեսզի այն լինի հանգույցի տակ:

Պտտելով փայտը ձգեք լարանը այնքան, մինչև արյունահոսությունը դադարի:

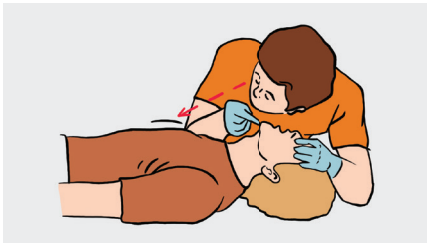
Ամրացրեք փայտը որպեսզի այն չքանդվի:

Փաթաթվող լարանը դրվում է այնպես, ինչպես գործարանային լարանը:

3.Գիտակցությունը և շնչառությունը ստուգելու ձևերը:

Գիտակցությունը ստուգելու համար, թեթևակի թափահարեք տուժածի ուսերը և հարցրեք. «Ինչ է եղել, օգնության կարիք ունե՞ք».

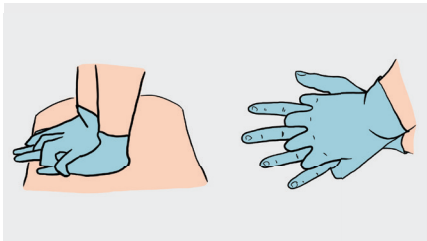
Բացեք շնչուղիները: Դա անելու համար մի ձեռքը դրեք տուժածի ճակատին, մյուսի ձեռքի երկու մատներով բարձրացրեք կզակը և գլուխը հետ գցեք: Ձեր այտը և ականջը թեքեք դեպի տուժածի բերանը և քիթը՝ նայելով նրա կրծքավանդակին: Լսեք նրա շնչառությունը, զգացեք արտաշնչված օդը ձեր այտին, որոշեք կրծքավանդակի շարժման առկայությունը կամ բացակայությունը (10 վայրկյանի ընթացքում):

Շնչառության բացակայության դեպքում հանձնարարեք օգնականին շտապ բժշկական օգնություն կանչել. «Մարդը չի շնչում: Շտապօգնություն կանչեք, ասեք ինձ, որ արդեն կանչել եք»:

4. Իրականացրեք սիրտ-թոքային վերականգնում:

4.1. Կրծքավանդակի սեղմումներ կատարելու կանոններ.

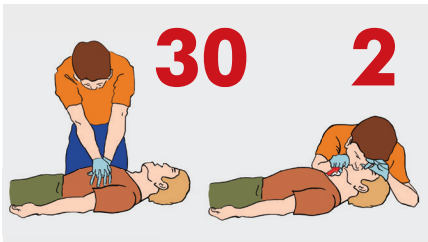

ԻՐԱԿԱՆԱՑՎՈՒՄ Է ՄԻԱՅՆ ԱՄՈՒՐ, ՀԱՐԹ ՄԱԿԵՐԵՍԻ ՎՐԱ

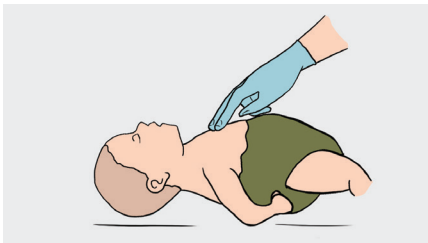
Տեղադրեք ձեր ափը կրծքավանդակի մեջտեղում: Երկրորդ ձեռքը դրեք առաջինի վրա, մատներով կազմեք կողպեք:

Ուղղեր ձեռքերը արմունկի մասում, ուսերը պահեք տուժածից վերև այնպես, որ ճնշումը կիրառվի կրծքավանդակի հարթությանը ուղղահայաց:

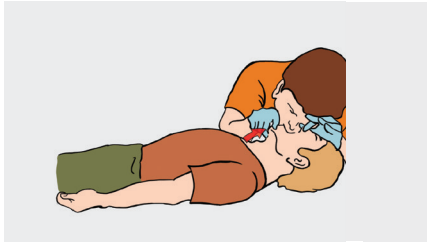

Տուժածի կրծքավանդակի վրա ձեռքերով ճնշում գործադրեք ամբողջ մարմնի քաշով, 5-6 սմ խորությամբ, ըսպես 100-120 հաճախականությամբ:

Մինչև 1 տարեկան երեխաների դեպքում ճնշումը կրծքավանդակին կատարվում է երկու մատով: Ավելի մեծ երեխաների համար՝ մեկ կամ երկու ձեռքով:

4.2. Արհեստական շնչառություն կատարելու կանոններ

Տուժածի գլուխը հետ թեքեք, մի ձեռքը դնելով նրա ճակատին՝ մյուս ձեռքի երկու մատներով բարձրացնելով կզակը: Երկու մատով սեղմեք տուժածի քիթը: Կատարեք սովորական շունչ շրթունքներով հերմետիկորեն ընդգրկեք տուժածի բերանը, կատարեք հավասարաչափ արտաշնչում նրա շնչուղիներում 1 վայրկյան՝ նայելով նրա կրծքավանդակի բարձրացմանը: Արհեստական 2 անգամվա շնչառության համար պետք է ծախսվի ոչ ավելի, քան 10 վայրկյան:

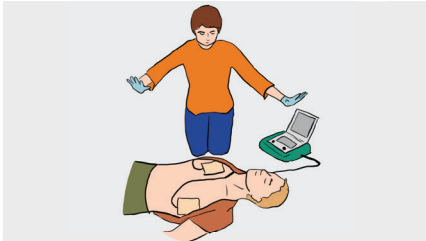
Ծանոթ.: Այս միջոցառումն իրականացնելիս խորհուրդ է տրվում օգտագործել արհեստական շնչառության սարք, "բերան-սարք-բերան", որը գտնվում է առաջին օգնության դեղատուփի մեջ:

Փոխընդփոխ կատարեք 30 ճնշում կրծքավանդակի վրա և 2 արհեստական շնչառություն անկախ վերակենդանացում կատարող մարդկանց քանակից:

4.3. Արտաքին ավտոմատ դեֆիբրիլյատորի(Էլեկտրաշոկ) կիրառում

Հնարավորության դեպքում օգտագործեք ավտոմատ արտաքին դեֆիբրիլյատոր: Այն կարելի է օգտագործել անմիջապես (սրտի բարախյունը դադարելու պահից) կամ 3-5 րոպե հետո:

Դրա համար

- Խնդրեք օգնականին բերել սարքը
- Սկսեք սիրտ թոքային վերականգնում. 30 ճնշում կրծքավանդակի գործադրելուն հաջորդեք 2 արհեստական շնչառություն:
- Երբ սարքը բերեն- միացրեք այն և հետևեք հրահանգներին:
- Ամրացրեք էլեկտրոդները կրծքավանդակին:
- **Ծանոթություն.** Երբ օգնությունը ցուցաբերվում է երկու կամ ավել մասնակիցների կողմից, ապա էլեկտրոդների ամրացման ժամանակ անհրաժեշտ է շարունակել սիրտ թոքային վերականգնումը:
- Սարքի հրահանգով համոզվեք, որ ոչ ոք չի դիպչում տուժածին և սեղմեք կոճակը լիցքաթափում տալու համար:
-

- Դրանից հետո շարունակեք սիրտ թոքային վերականգնումը:
- Շարունակեք ցուցաբերել օգնություն տուժածին հաջորդելով դեֆիբրյատորը (էլեկտրաշոկ) և ՍԹ-Ա (սիրտ թոքային վերականգնումը):

Սիրտ թոքային վերականգնումը կարելի է դադարեցնել եթե.

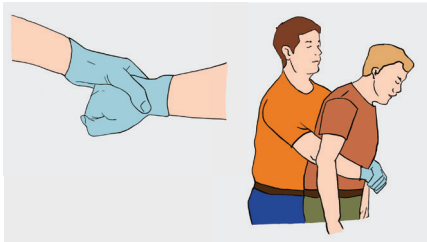
- եթե ժամանել են շտապ բուժօգնության աշխատակիցները.
- տուժածի մոտ ի հայտ են եկել կյանքի ակնհայտ նշաններ
- սիրտ թոքային վերականգնումը անհնար է շարունակել ֆիզիկական հոգնածության պատճառով (անհրաժեշտ է ներգրավել օգնականներին)
- առաջին օգնություն ցուցաբերող անձին վտանգ է սպառնում.

4.4. Առաջին օգնության ցուցաբերում օտար մարմնի կողմից շնչուղիների ամբողջական խցանման դեպքում:

ՄԵԾԱՀԱՍՏԱԿՆԵՐԻ ԴԵՊՔՈՒՄ

Կանգնեք տուժածի հետևում, թեքեք նրան առաջ և ավի ներքևի մասով 5 կտրուկ հարված կատարեք թիակների միջև: Յուրաքանչյուր հարվածից հետո ստուգեք, թե բացվել է արդյոք շնչուղիների անցանելիությունը:

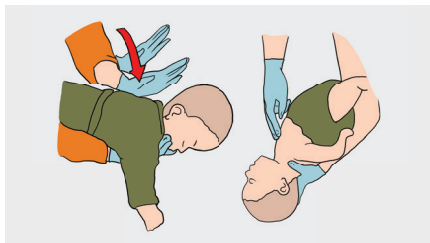

Եթե օտար մարմինը չի հեռացվել, ապա ձեռքերով գրկեք տուժածին փորի վերին հատվածի մակարդակում: Մի ձեռքը բռնեցեք արեք և դրեք այն պորտի վերևում՝ բուլժ մատով դեպի ձեգ: Մյուս ձեռքով գրկել բռնեցքստ և կտրուկ սեղել նրա փորը՝ դեպի ներս և դեպի վեր: Կրկնեք ճնշումների շարքը 5 անգամ:

ՀՂԻ ԿԱՆԱՆՑ և ԳԵՐ ՄԱՐՄՆՈՎ ՏՈՒԺԱԾՆԵՐԻ (ԶԻ ԿԱՐԵԼԻ ԿԱՄ՝ ԱՆՀՆԱՐ Է ՓՈՐԻՆ ՀԱՐՎԱԾՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼ.)

Սկսեք հարվածներից թիակների միջև, ճնշում գործադրեք կրծքավանդակի ստորին մասի վրա:

ԵՐԵԽԱՆԵՐԻ ՄՈՏ

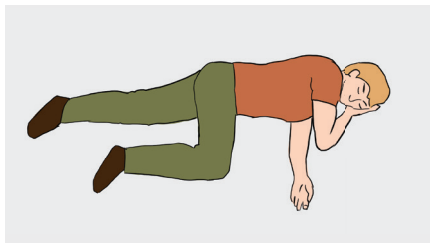
Երեխան խեղդվում է, չի կարողանում խոսել, հանկարծակի կապտում է, կարող է կորցնել գիտակցությունը:

Երեխային դրեք ձեր նախաբազկին, գլուխը ցած և այն պահելով, հասցրեք 5 հարված թիակների միջև:

Այն դեպքում եթե հարվածը չի օգնում, երկու մատով 5 հարված կատարեք կրծքավանդակի ստորին մասում: Կրկնեք այս գործողությունները այնքան ժամանակ, մինչև օտար առարկան դուրս գա:

Եթե տուժածը կորցրել է գիտակցությունը, սկսեք սիրտ-թոքային վերականգնումը: Միաժամանակ հետևեք բերանի խոռոչում օտար մարմնի հնարավոր հայտնվելուն, այն ժամանակին հեռացնելու համար:

Շնչառությունը վերականգնելուց հետո տուժածին կայուն կողային դիրք տվեք: Ապահովեք շնչառության մշտական վերահսկողություն մինչև շտապ բժշկական օգնության ժամանումը!

5. Կատարեք մանրամասն զննում և հարցում տուժածին

Իրականացվում է տուժածի մանրակրկիտ զննում, հայտնաբերելու համար վնասվածքներ, վերքեր, թունավորումներ, թունավոր կենդանիների խայթոցների կամ կծելու նշաններ, վնասվածքներ, որոնք առաջացել են մեխանիկական, քիմիական, էլեկտրական, ջերմային գործոններից, ճառագայթման ազդեցությունից և կյանքին սպառնացող այլ վիճակներից:

Տուժածի մանրամասն զննումն իրականացվում է հնարավորինս ուշադիր և զգույշ

1

Չննեք տուժածի գլուխը

2

Կատարեք տուժածի պարանոցի զննում

3

Նայել տուժածի կուրծքը և գլուխը

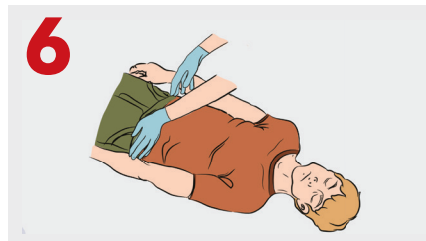

4

5

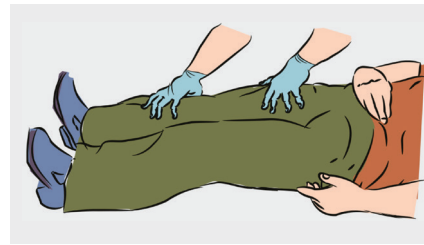
Կատարեք տուժածի որովայնի և կոնքի զննում:

6

Չննք տուժածի
յուրաքանչյուր
ձեռքը:

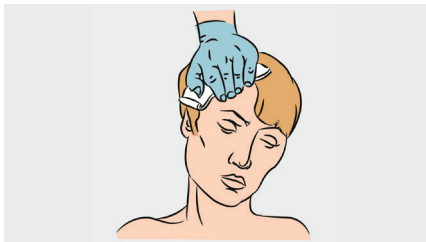
Կատարեք տուժածի ոտքերի
մանրամասն հետազոտություն: Եթե
Վնասվածքներ և այլ վնասվածքներ
հայտնաբերվելու դեպքում, որոնք
սպառնում են տուժածի կյանքին և
առողջությանը, ձեռնարկեք
համապատասխան առաջին
օգնության միջոցառումներ:

**Եթե հայտնաբերվել են վնասվածքներ և այլ իրավիճակներ, որոնք սպառնում են տուժողի
կյանքին և առողջությանը, ձեռնարկեք համապատասխան առաջին օգնության միջոցներ:**

6. Առաջին օգնություն վնասվածքների, ճառագայթման, բարձր ջերմության, քիմիական նյութերի, թունավոր կենդանիների խայթոցի կամ կծելու դեպքում:

6.1. Առաջին օգնություն տրավմաների դեպքում.

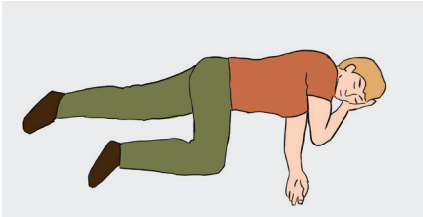
6.1.1. Առաջին օգնություն գլխի տրավմայի դեպքում.

Դադարեցրեք արյունահոսությունը՝ ուղղակի ճնշում գործադրելով վերքի վրա և
սեղմող վիրակապ դնելով: Չանգահարեք (ինքնուրույն կամ ուրիշների օգնությամբ)
շտապ բժշկական օգնություն: Հետևեք գիտակցության և շնչառության առկայությանը:

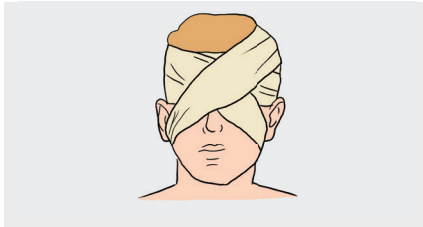

Եթե կյանքի նշաններ չկան, սկսեք կատարել սիրտ-թոքային վերականգնում:
 Չանգահարեք (ինքնենդ, կամ ուրիշների օգնությամբ) շտապ բժշկական օգնություն:
 Կատարեք ՄԹ-Վ մինչև կվերականգնվի ինքնաշնչառությունը կամ մինչև բժշկական անձնակազմի ժամանումը:

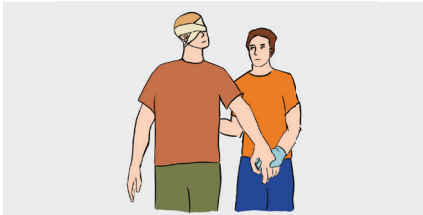

Շնչառությունը վերականգնելուց հետո (կամ եթե շնչառություն կար) տուժածին ապահովեք կայուն կողային դիրքով: Մշտական վերահսկողություն սահմանեք մինչև շտապ բժշկական օգնության ժամանումը:

6.1.2. Առաջին օգնություն աչքերի և կոպերի տրավմաների դեպքում:

Աչքերի և կոպերի վնասվածքների դեպքում վիրակապ դրեք երկու աչքերին (եթե երկու աչքն էլ վիրակապով չեք փակում, ապա առողջ աչքի թարթումները կառաջացնեն ցավ և լրացուցիչ վնասվածքներ տուժած աչքի համար):
 Շտապօգնություն կանչեք:

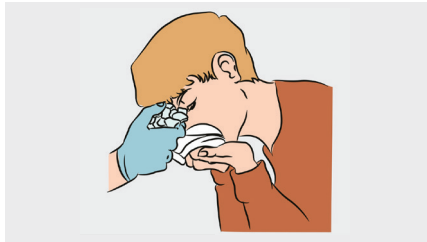

Տուժողը պետք է շարժվի միայն ուղեկցող անձի ձեռքը բռնած:

6.1.3. Առաջին օգնություն քթի արյունահոսության դեպքում:

Քթի արյունահոսության դեպքում տուժածին նստեցրեք, գլուխը մի փոքր թեքեք առաջ: Մեղմեք քթի կողքերից 15-20 րոպե: Այս դեպքում տուժածը պետք է շնչի բերանով:

Դրեք սառը բան քթին (թաց թաշկինակ, ձյուն, սառույց):

Խորհուրդ տվեք տուժածին թքել արյունը (եթե արյունը մտնի ստամոքս կարող է առաջանալ փսխում):
Եթե արյունահոսությունը չի դադարում 15-20 րոպեի ընթացքում, զանգահարեք շտապ բժշկական օգնություն:

6.1.4. Առաջին օգնությունն պարանոցի վնասվածքի դեպքում:

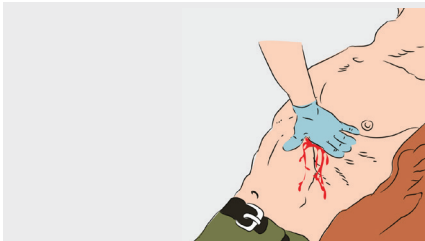
Արյունահոսության դեպքում վերքի վրա կատարեք ուղիղ ճնշում և դրեք սեղմող վիրակապ:

Ողնաշարի պարանոցային հատվածի վնասվածքի կասկածի դեպքում (ՃՏՊ, բարձրությունից ընկնել, սուզվել), եթե կա անհրաժեշտություն տեղափոխել տուժածին, ապա ձեռքերով ֆիքսեք նրա գլուխը և պարանոցը ձեր նախաբազուկներով: Տուժածին շտապ դուրս բերելիս ամրացրեք նրա պարանոցը ձեռքով:

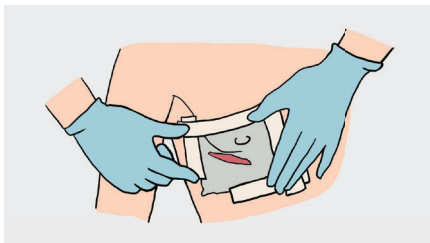
Չանգահարեք (ինքնուրույն կամ ուրիշների օգնությամբ) շտապ բժշկական օգնություն:

6.1.5. Առաջին օգնություն կրծքավանդակի վնասվածքների դեպքում:

Նշաններ. արյունահոսություն կրծքավանդակի վերքից հնարավոր փուչիկների ձևավորմամբ և վերքի միջոցով օդ ներծծելով:

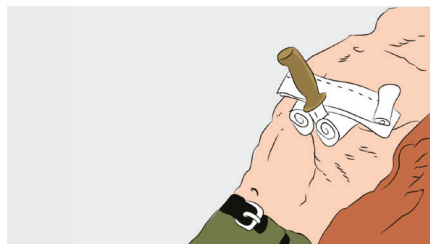
Եթե վերքի մեջ օտար առարկա չկա, սեղմեք ձեր ափի հիմքը վերքին և փակեք դրա մեջ օդի հոսքը: Եթե վերքը անցողիկ է, փակեք վերքի մուտքի և ելքի անցքերը:

Վերքը ծածկելը օդ չթափանցող նյութով (հերմետիկացրեք վերքը) և ամրացրեք այն վիրակապով կամ սպեղանիով:

Տուժածին տվեք կիսանստած դիրք՝ թեքվելով դեպի վնասված կողմը:

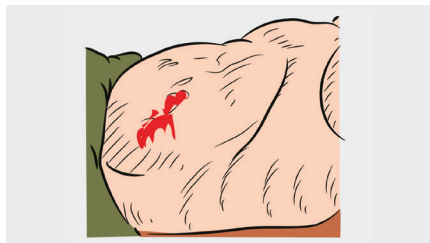

Եթե վերքի մեջ օտար իր կա, ապա ամրացրեք այն վիրակապի գլանափաթեթներով, սպեղանիով կամ վիրակապով:

Արգելվում է! դեպքի վայրում օտար իրը հեռացնել վերքից

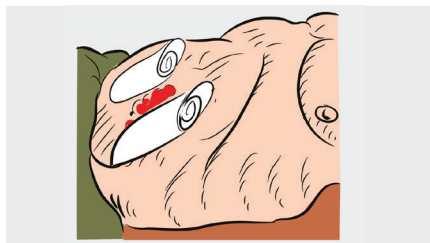
Չանգահարել (ինքնուրույն կամ ուրիշների օգնությամբ) շտապ բժշկական օգնություն:

6.1.6. Առաջին օգնություն փորի վնասվածքների դեպքում:

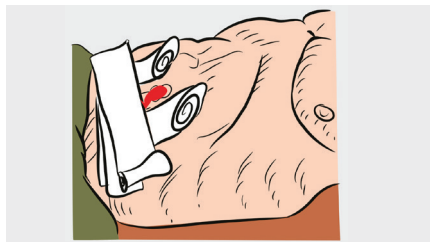

Եթե արյունահոսություն կա, կատարեք ուղիղ սեղմում վերքի վրա և կիրառեք սեղմող վիրակապ:

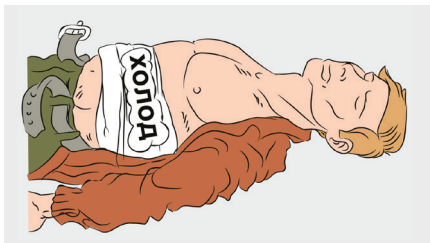
Արգելվում է դուրս եկած ներքին օրգանները նորից տեղը մտցնել, կամ վերքից օտար իր հեռացնել, պետք է դրանք ամուր վիրակապել:

Եթե վնասվել է փորը և ներքին օրգանները դուրս են թափվել, ապա դուրս եկած օրգանները շրջապատեք թափֆից պատրաստված գլանակներերով (պաշտպանեք դուրս թափված ներքին օրգանները):

Գլանի վրայից դրեք վիրակապ կամ ջրով խոնավեցված մաքուր շոր:
Առանց թափած օրգանները սեղմելու, վիրակապը փաթաթեք փորին:

Փորի փակ վնասվածքի դեպքում (առանց որովայնի պատի տեսանելի վերքերի) փորի վրա դրեք սառը, տուժածին պատկեցրեք մեջքի վրա, կիսաձալած և իրար միացված ոտքերի տակ դնել գլանակ:

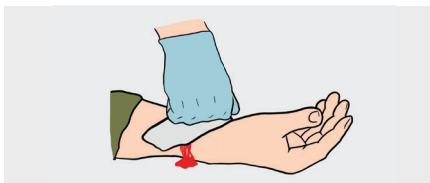
Պաշտպանեք տուժածին հիպոթերմիայից(սառելուց): Փաթաթեք տաք վերմակներով և հագուստով: Չանգահարեք (ինքնուրույն կամ ուրիշների օգնությամբ) շտապ բժշկական օգնություն:

Փորի վնասվածքների դեպքում տուժածին արգելվում է խմել և ուտել: Ծարավի զգացումը հագեցնելու համար՝ թրջեք նրա շուրթերը:

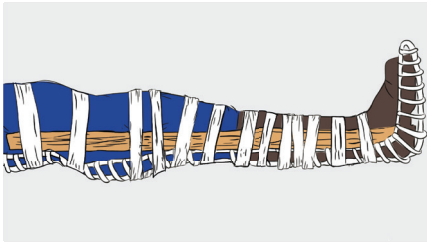
6.1.7. Առաջին օգնություն վերջույթների տրավմաների դեպքում:

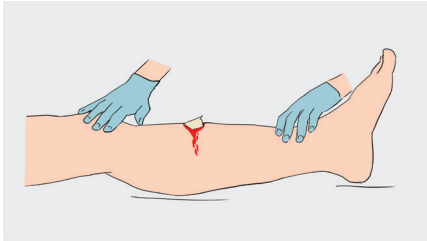
Համոզվեք, որ ոչ ձեգ, ոչ էլ տուժածին վտանգ չի սպառնում: Օգտագործեք բժշկական ձեռնոցներ՝ տուժածին մարմնից հոսող կենսաբանական հեղուկներից պաշտպանվելու համար: Տեղափոխեք տուժածին (անհրաժեշտության դեպքում):

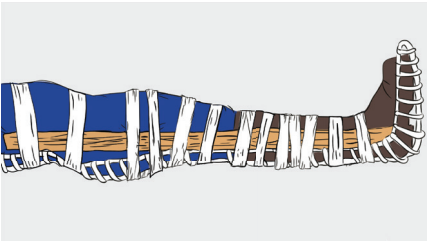
Չանգահարեք (ինքնուրույն կամ ուրիշների օգնությամբ) շտապ բժշկական օգնություն: Դադարեցրեք արտաքին արյունահոսությունը:

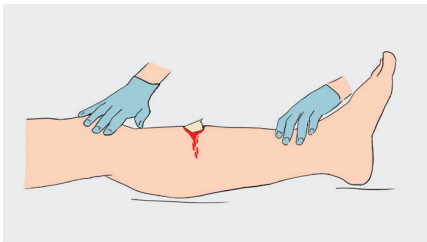
Եթե նախատեսում եք տուժածին ինքնուրույն տեղափոխել, ապահովեք ոսկրերի կոտրվածքների անշարժությունը՝ օգտագործելով բեկակալներ կամ ձեռքի տակ եղած այլ միջոցներ, դնելով դրանք հագուստի վրայից:

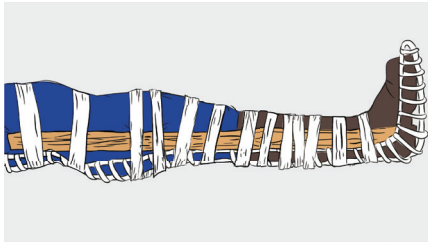
Անշարժացումն իրականացվում է երկու հարևան հոդերի անշարժացման միջոցով, որոնք գտնվում են կոտրվածքի վերևում և ներքևում:

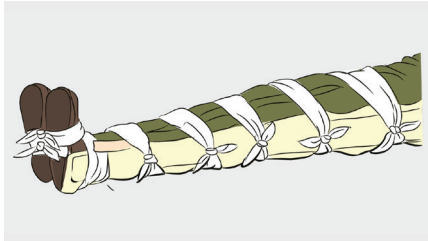
Որպես անշարժացնող միջոց կարող եք օգտագործել բեկակալներ կամ հարթ նեղ առարկաներ՝ փայտյա և երկաթյա ձողեր, տախտակներ, քանոններ, նրբատախտակ, ստվարաթուղթ և այլն: Բեկակալների սուր եզրերն ու անկյունները պետք է ձեռքի տակ եղած միջոցներով հարթեցնել և փաթաթել վիրակապով: Բեկակալը դնելուց հետո , այն պետք է ֆիքսել բինտով կամ սպեղանիով: Ջարդվածքների դեպքում բեկակալը պետք է դնել հագուստի և կոշիկի վրայից:

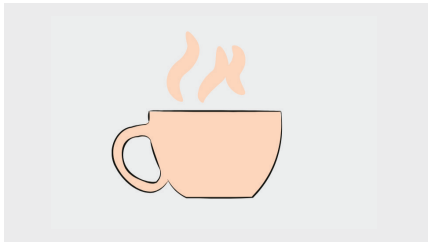
Բաց կոտրվածքների դեպքում բեկակալը չի կարելի դնել ոսկրային բեկորներ դուրս եկած վայրում:

Բեկակալը ամբողջ երկարությամբ (բացառությամբ կոտրվածքի մակարդակի) ամուր ամրացրեք վերջույթներին վիրակապով, բայց ոչ շատ ամուր, որպեսզի չխաթարվի արյան շրջանառությունը: Ստորին վերջույթի կոտրվածքների դեպքում բեկակալները դրեք երկու կողմից:

Բեկակալների կամ երբ չկա ձեռքի տակ եղած ոչ մի միջոց վնասված ոտքը կարելի է անշարժացնել՝ վիրակապելով առողջ ոտքին, իսկ ձեռքը՝ մարմնին:

Պաշտպանեք տուժածին գերսառեցումից, տվեք շատ քաղցր և տաք ըմպելիքներ:

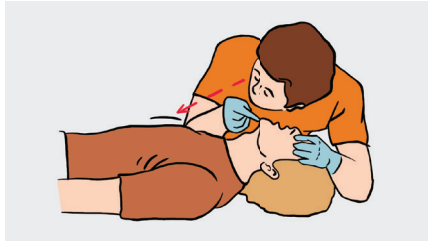
6.2. Առաջին օգնություն թունավորումների դեպքում.

6.2.1. Առաջին օգնություն բերանից թունավորվելու դեպքում.

Չանգահարեք (ինքնուրույն կամ ուրիշների օգնությամբ) շտապ բժշկական օգնություն: Պարզեք դեպքի հանգամանքները (դեղորայքային թունավորման դեպքում դեղորայքի փաթեթավորումը ներկայացրեք ժամանող բժիշկ մասնագետին): Եթե տուժածը գիտակցության մեջ է, խնդրեք նրան խմել 5-6 բաժակ ջուր և առաջացրեք փսխում՝ սեղմելով երկու մատը լեզվի արմատին: Փսխումից հետո կրկնել ողողումը: Ստամոքսի լվացման ժամանակ ընդունված հեղուկի ընդհանուր ծավալը պետք է լինի 2,5–5 լիտր:

Ստամոքսի լվացումն իրականացվում է մինչև «լվացող ջրի մաքրվելը»:

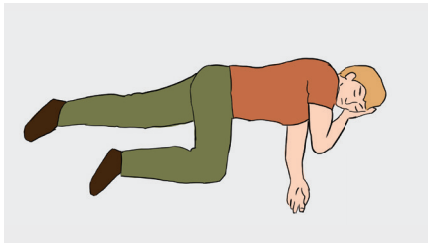
ԳԻՏԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԲԱՑԱԿԱՑՈՒԹՅԱՆ ԴԵՊՔՈՒՄ ՍՏԱՄՈՔՍԸ ՉԼՎԱՆԱԼ!

Եթե տուժածը առանց գիտակցության է, որոշեք թե արդյոք նա ինքնուրույն շնչում է, և կա արկան շրջանառություն:

Եթե բացակայում են կյանքի նշանները սկսեք կատարել սիրտ թոքային վերականգնում:(Հջ24)

Կատարեք ՄԹՎ մինչև վերականգնվի ինքնուրույն շնչառությունը կամ մինչ բժշկական անձնակազմի ժամանումը:

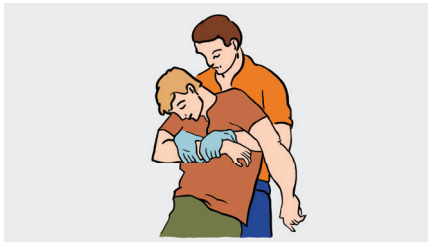

Շնչառությունը վերականգնելուց հետո (կամ եթե շնչառություն կար), տուժածին տվեք կայուն կողային դիրք: Ապահովեք շնչառության մշտական վերահսկում մինչև շտապ բժշկական օգնության ժամանումը:

Տուժածին փաթաթեք տաք վերմակով, հագուստով: .

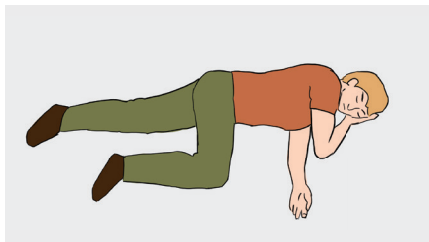
6.2.2. Առաջին օգնություն շնչուղիների միջոցով թունավորվելու դեպքում:

Համոզվեք, որ ոչ ձեզ, ոչ տուժածին վտանգ չի սպառնում, տուժածին դուրս բերեք կամ տեղափոխեք անվտանգ վայր, կամ բացելով պատուհանները օդափոխեք սենյակը:
Ածխածնի երկօքսիդի թունավորման նշաններ. աչքերի ցավ, ականջներում զնգոց, գլխացավ, փսխում, գիտակցության կորուստ, մաշկի կարմրություն:
Կենցաղային գազից թունավորման նշաններ. գլխում ծանրություն, գլխապտույտ, աղմուկ ականջներում, փսխում, սուր մկանային թուլություն, սրտի զարկերի հաճախության բարձրացում, քնկոտություն, գիտակցության կորուստ, ականա միզարձակում, մաշկի գունաթափում (կապտում), մակերեսային շնչառություն, ցնցումներ..

Կյանքի նշանների բացակայության դեպքում անցեք սիրտ թոքային վերականգնման: Չանգահարեք ինքներդ (կամ ուրիշների օգնությամբ) շտապ բժշկական օգնություն: Կատարեք ՍԹ-Վ մինչ ինքնուրույն շնչառության վերականգնումը կամ շտապ բուժօգնության ժամանումը:

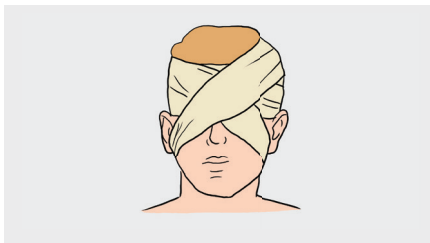

Շնչառությունը վերականգնելուց հետո (կամ եթե շնչառությունը պահպանվել էր), տուժածին տվեք կայուն կողային դիրք: Ապահովեք շնչառության մշտական վերահսկում մինչև շտապ բժշկական օգնության ժամանումը:

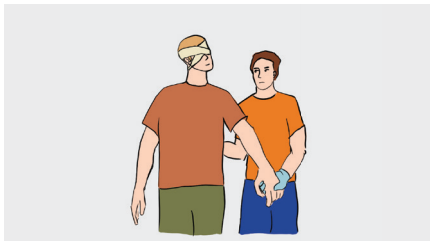
6.2.3. Առաջին օգնություն աչքի վնասվածքների դեպքում:

Աչքերի քիմիական այրվածքների կամ աչքերի մեջ օտար մարմինների հայտնվելու դեպքում կոպերը զգուշորեն բացեք մատներով և առատորեն լվացեք աչքերը մաքուր ջրով (ցանկալի է սենյակային ջերմաստիճանի): Աչքերը լվացեք այնպես, որպեսզի ջուրը հոսի քթից դեպի քունքեր:

Երկու աչքերին էլ դրեք վիրակապ (եթե երկու աչքերն էլ ծածկված չեն, առողջ աչքի շարժումը կառաջացնի շարժում և ցավ տուժած աչքի շրջանում):
Չանգահարեք (ինքներդ ձեզ կամ ուրիշների օգնությամբ) շտապօգնություն:

Տուժածը պետք է շարժվի միայն ուղեկցող անձի ձեռքը բռնած:

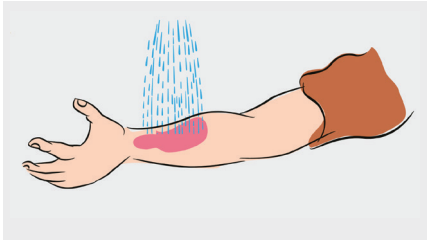
6.3. Առաջին օգնություն ջերմային այրվածքների դեպքում:

Համոզվեք, որ ձեզ ոչինչ չի սպառնում: Կանգնեցրեք տուժողի ընթացքը և պառկեցրեք գետնին:

Հանգցրեք վառվող հագուստը ցանկացած միջոցներով (օրինակ ծածկեք տուժողին չվառվող կտորով):

20 րոպե հովացրեք վառված մակերեսը ջրով:

Մի բացեք բշտիկները, մի հանեք վերքից օտար առարկաներ կամ մաշկին կպած հագուստը: Դրեք ստերիլ վիրակապ այրվածքի վրա և վրան սառույց դրեք: Տվեք շատ հեղուկներ:

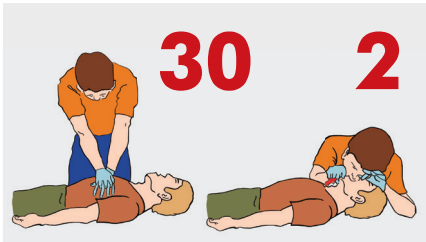

Չանգահարեք (ինքներդ կամ ուրիշների օգնությամբ) շտապ բժշկական օգնություն:

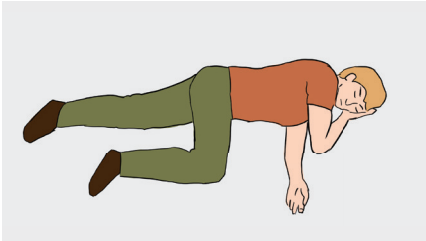
6.4. Առաջին օգնությունը ջերմային հարվածի (արևահարության) դեպքում:

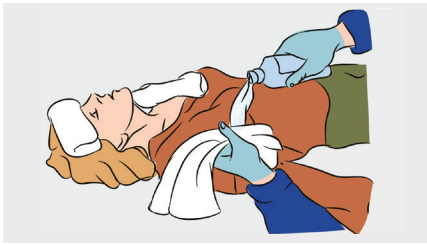
Եթե ի հայտ են գալիս ջերմության (արևահարվածության) նշաններ (մարմնի ջերմաստիճանի բարձրացում, խոնավ գունատ մաշկ, գլխացավ, սրտխառնոց և փսխում, գլխապտույտ, թուլություն, գիտակցության կորուստ, ցնցումներ, սրտի արագ զարկ և շնչառություն), տուժածին տարեք (տեղափոխեք) հով, օդափոխվող տեղ (ստվեր, բաց պատուհան):

Եթե կյանքի նշաններ չկան, սկսեք սիրտ թոքային վերականգնում:
Չանգահարեք (ինքներդ, կամ ուրիշների օգնությամբ) շտապ բժշկական օգնություն:
Կատարեք ՍԹ-Վ մինչև ինքնուրույն շնչառության վերականգնվումը կամ մինչև բժշկական անձնակազմի ժամանումը:

Շնչառությունը վերականգնելուց հետո (կամ եթե շնչառությունը պահպանվել էր), տուժածին տվեք կայուն կողային դիրք: Ապահովեք շնչառության մշտական վերահսկում մինչև շտապ բժշկական օգնության ժամանումը:

Գլխի և պարանոցի վրա դրեք սառը ջրով թրջված սրբիչներ (անձեռոցիկներ) :

Ցնցումների ժամանակ բռնեք (բայց մի սեղմեք) տուժածի գլուխն ու մարմինը՝ պաշտպանելու համար վնասվածքներից:

Գիտակցությունը վերականգնվելուց հետո, տուժածին խմեցրեք սառը ջուր:

6.5. Առաջին օգնություն ցրտահարության դեպքում:

Տեղափոխեք տուժածին ավելի տաք սենյակ:

Ծածկեք վնասված վերջույթները և մարմնի մասերը ջերմամեկուսիչ նյութով (բամբակ, վերմակ, հագուստ):
Տաքացումը պետք է տեղի ունենա «ներսից»՝ միաժամանակ վերականգնելով արյան շրջանառությունը:

Վնասված հատվածները չի կարելի ակտիվորեն տաքացնել (օրինակ, ընկղմել տաք ջրի մեջ), շփել, մերսել, ինչ-որ բան հեղուկ քսել:

Փաթաթեք տուժածին վերմակով, անհրաժեշտության դեպքում հագցրեք չոր հագուստ:

Տվեք առատ քաղցր տաք հեղուկ:

Կերակրեք տաք ուտելիքով:

Ալկոհոլի օգտագործումը արգելվում է!

Զանգահարեք (ինքնուրույն կամ ուրիշների օգնությամբ) շտապ բժշկական օգնություն:

6.6. Առաջին օգնությունը ընդհանուր սառեցման դեպքում

Տուժածին տեղափոխեք տաք սենյակ կամ տաքացրեք տուժածին (փաթաթեք տաք վերմակով, փրկարարական վերմակով, հագուստով):
Զանգահարեք (ինքնուրույն կամ ուրիշների օգնությամբ) շտապ բժշկական օգնություն:

Եթե տուժածը ունի գիտակցություն, տվեք առատ քաղցր ու տաք հեղուկ: Կերակրեք տաք ուտելիքով:

Ալկոհոլի օգտագործումը արգելվում է!

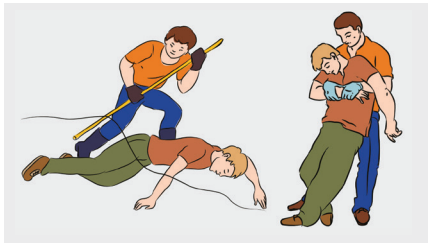
6.7. Առաջին օգնությունը հոսանքահարվելու դեպքում:

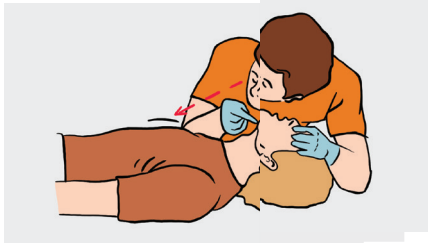
Ապահովեք ձեր անվտանգությունը: Մի կպեք տուժածին անմիջապես, քանի որ նա կարող է դեռ լինել էլեկտրական հոսանքի ազդեցության տակ:

Հնարավորության դեպքում անջատեք հոսանքի աղբյուրը. կենցաղային էլեկտրաէներգիայի դեպքում դա կարող էք անել ինքներդ՝ օգտագործելով անջատիչը կամ հոսանքը ավտոմատ անջատող սարքը:

Արտադրությունում բարձրավոլտ էլեկտրական ցանցում հոսանքահարվելու դեպքում անհրաժեշտ է սպասել արտակարգ վթարա-փրկարարական ջոկատների ժամանմանը: Տուժողին մոտեցեք փոքր քայլեր անելով:

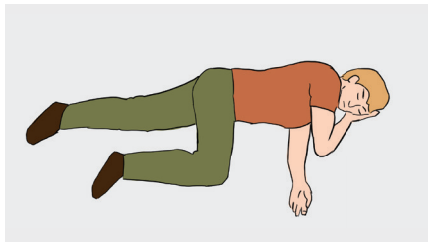
Տուժածի վրայից դեն նետեք հոսանքի լարը չոր, հոսանք չհաղորդող իրով(ձող, պլաստիկ իր):
Տուժածին քաշեք հագուստից բռնելով առնվազն 10 մետր այն կետից, որտեղ մետաղալարը դիպչում է գետնին կամ էլեկտրական սարքավորումից:

Որոշեք ինքնուրույն շնչում է թե ոչ:

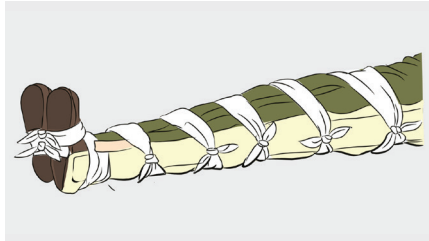
Կյանքի նշանների բացակայության դեպքում կատարեք սիրտ թոքային վերականգնում:
Չանգահարեք (ինքնուրույն կամ ուրիշների օգնությամբ) շտապ բժշկական օգնություն:
Մինչ շտապօգնության ժամանումը, ինքնուրույն շնչառությունը վերականգնելու համար կատարեք ՍԹ-Վ:

Շնչառությունը վերականգնելուց հետո (կամ եթե շնչառությունը պահպանվել էր), տուժածին տվեք կայուն կողային դիրք: Ապահովեք շնչառության մշտական վերահսկում մինչև շտապ բժշկական օգնության ժամանումը:

6.8. Առաջին օգնությունը թունավոր կենդանիների կծեկու կամ խայթոցի դեպքում:

6.8.1. Առաջին օգնությունը օձի խայթոցի դեպքում.

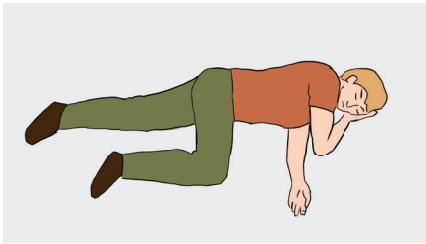
Մահմանափակեք տուժածի վերջույթների շարժունակությունը: Եթե ոտքն է կծված, այն վիրակապեք մյուս ոտքին:

Ձեռքը կծեկու դեպքում՝ ամրացրեք այն մարմնին ծավալած վիճակում: Կարելի է սառույց դնել կծած տեղին:

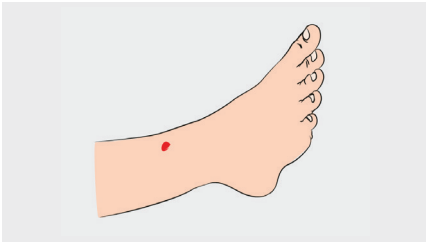

Կյանքի նշանների բացակայության դեպքում կատարեք սիրտ թոքային վերականգնում: Չանգահարեք (ինքնուրույն կամ ուրիշների օգնությամբ) շտապ բժշկական օգնություն: Մինչ շտապօգնության ժամանումը, ինքնուրույն շնչառությունը վերականգնելու համար կատարեք ՍԹ-Վ:

Շնչառությունը վերականգնելուց հետո (կամ եթե շնչառությունը պահպանվել էր), տուժածին տվեք կայուն կողային դիրք: Ապահովեք շնչառության մշտական վերահսկում մինչև շտապ բժշկական օգնության ժամանումը:

6.8.2. Առաջին օգնությունը միջատների խայթոցների դեպքում:

Միջատի կծելու դեպքում խայթոցը հեռացրեք վերքից:

Կծած տեղը դրեք սառնություն:

Ալերգիկ ռեակցիայի առաջացման դեպքում պետք է դիմել բժշկի:

Հետևեք տուժածի վիճակին, մինչ բժշկի ժամանումը:

6.9. Առաջին օգնությունը ուշագնացության դեպքում:

Նշաններ՝ գունատություն, գիտակցության հանկարծակի կարճատև կորուստ: Տուժողին կայուն կողային դիրք տվեք, արձակեք փողկապը, քանդեք վերնագգեստի օձիքի կոճակը, թուլացրեք տաքատի գոտին, հանեք կոշիկները, ապահովեք մաքուր օդի մուտքը:

Եթե գիտակցությունը չի վերականգնվում ավելի քան 3-5 րոպե, զանգահարեք (ինքնուրույն կամ ուրիշների օգնությամբ) շտապ բժշկական օգնություն:

Ամեն դեպքում, պետք է դիմել բժշկի՝ հետազոտելու և ուշագնացության պատճառը պարզելու համար:

6.10. Առաջին օգնությունը ջղաձգումների դեպքում:

Նշաններ՝ մկանների հանկարծակի, անկառավարելի, ռիթմիկ կծկումներ (ջղաձգումներ), շնչառության/գիտակցության անկանոն կամ ժամանակավոր բացակայություն, բերանից թքի կամ փրփուրի հոսք, աչքերի գլորում, հնարավոր է լեզուն կծելը:

Ջղաձգումներ առաջանելու դեպքում, պահեք տուժածին (եթե նա ընկնում է), բռնեք (բայց մի սեղմեք) տուժածի գլուխն ու մարմինը՝ պաշտպանելով նրան վնասվածքներից:

Նոպայի ավարտից հետո կարող է առաջանալ գիտակցության կարճաժամկետ կորուստ: Տուժողին համար ապահովվեք կայուն կողային դիրք և շտապ բժշկական օգնություն կանչեք (ինքներդ, կամ ուրիշների օգնությամբ):

Ամեն դեպքում, եթե առաջանում են ջղաձգական նոպաներ պետք է դիմել բժշկի:

7. Օգնել տուժածին բուժող բժշկի կողմից նախկինում նշանակված բժշկական նշանակության դեղեր ընդունելու հարցում:

Որոշ դեպքերում տուժողի վիճակը կարող է վատթարանալ նախկինում ունեցած հիվանդությունների պատճառով: Նման դեպքերում կարող է անհրաժեշտություն լինել օգնելու տուժածին բժշկի կողմից ավելի վաղ նշանակված դեղեր ընդունելու հարցում:

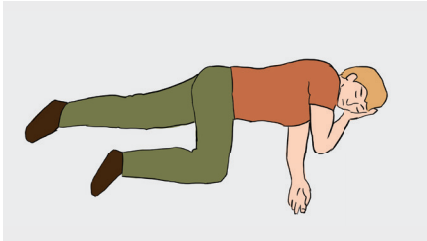
Առաջին օգնություն ցուցաբերելիս (եթե տուժողը ունի գիտակցություն), հարցրեք՝ արդյոք նա ունի հիվանդություններ (օրինակ՝ շաքարախտ, արյան բարձր/ցածր ճնշում և այլն) ընդունում է արդյոք մշտապես ինչ որ դեղամիջոցներ:

Հարցրեք, տուժողի ինքնագագացողության մասին (հիվանդության պահով) և կարիք ունի արդյոք հիմա ընդունելու դեղորայք:

Օգնեցեք հանել դեղորայքը և ընդունել այն:

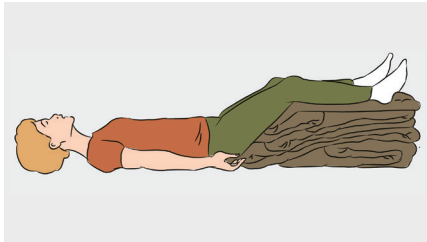
Զանգահարեք (ինքնուրույն կամ ուրիշների օգնությամբ) շտապ բժշկական օգնություն: Վերահսկեք տուժողի վիճակը:

8. Տուժածի մարմնի օպտիմալ դիրքը տալը և պահպանելը:

Կայուն կողային դիրք.

- Առանց գիտակցության
- Հաճախակի փախումների դեպքում
- Մեջքի և հետույքի այրվածքների դեպքում

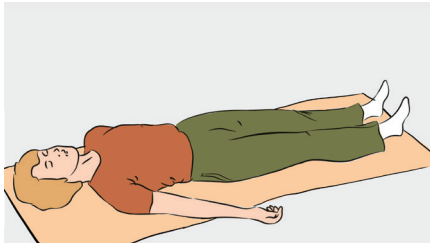
Մեջքի վրա պառկած կամ բարձրացված և ծալված ոտքերով դիրքում

- Որովայնի վնասվածքների դեպքում:
- Արյան մեծ կորստի կամ ներքին արյունահոսության կասկածի դեպքում.

Նստած կամ կիսանստած դիրքում

Կրծքավանդակի վնասվածքների դեպքում.

Մեջքի վրա պառկած դիրքում, կռչա, հարթ մակերեսի վրա.

- Եթե կասկածում եք ողնաշարի վնասվածք:

9. Հոգերանական աջակցության ցուցաբերում:

**Հոգերանական աջակցության
ցուցաբերում (կարդալ
առանձին հուշաթերթիկում
կամ մեր կայքում):**

@ФГБУ ЦЭПП МЧС РОССИИ

